

Vind de stekkers van uw robots

Marc Zuckerberg (Facebook) test Virtual Reality-apparaten. Foto AFP

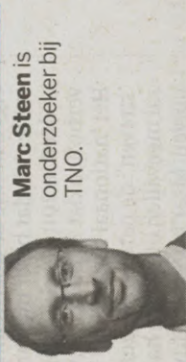
deo's met sensatie beter aandacht vastpakken. Vergelijkbaar met hoe gemakkelijk ons brein zwaart voor de verleiding van zoet en vet eten. Ooit waren dat nuttige instincten in onze verre voorouders. Maar in de praktijk van vandaag is alle daagse AI *killings* voor onze wilskracht en ons concentratievermogen.

Tristan Harris maakt zich daar zorgen over. Hij heeft jaren in de high-techindustrie gewerkt, onder andere als *design ethicist* bij Google. Onlangs heeft hij het Center for Humane Technology opgericht. Hij ziet de problemen heel duidelijk: de risico's voor onze gezondheid, vooral voor kinderen, de risico's voor democratie en voor sociale relaties. Hij biedt bovendien een reeks praktische tips om (weer) de baas te worden over uw mobiele telefoon op humanetech.com/ take-control.

Het zal veel inspanningen van ons vergen om alle daagse AI de baas te worden. Op collectief niveau moeten we pleiten voor wetgeving die de menselijke waardigheid beter beschermt. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG/GDPR: General Data Protection Regulation) is een goede stap in die richting.

Op commercieel en cultureel niveau zullen we andere producten en diensten moeten ontwikkelen en die anders gaan gebruiken. Bijvoorbeeld producten en diensten die ons helpen bij het ontwikkelen van wilskracht en concentratievermogen, in plaats van die te ondergraven.

Als u zich hier ook zorgen over maakt en als u vrijheid, autonomie en rechtvaardigheid de moeite van het beschermen waard vindt, begin dan vandaag. Ga op zoek naar die stekker en trek hem eruit: 'Open the pod bay doors, HAL'.

Marc Steen is onderzoeker bij TNO.

DATAVERZAMELING

Het zal veel inspanning vergen om alle daagse kunstmatige intelligentie de baas te worden.

In 1968, precies vijftig jaar geleden, ging 2001: A Space Odyssey in première. Een ruimteschip is onderweg naar Jupiter. Boordcomputer HAL, inmiddels een archetype voor artificiële intelligentie (AI), neemt de missie heel serieus en vreest dat de mensen het gaan verprutsen. Hij brengt daarom vier van de vijf bemanningsleden om het leven en dan volgt de scène met Dave en HAL. Dave wil naar binnen: 'Open the pod bay doors, HAL'. 'I'm sorry Dave, I'm afraid I can't do that', antwoordt HAL. Enfin, Dave komt toch binnen en schakelt HAL uit. Dit is precies hoe we ons AI voorstellen, nog steeds. Als AI gevaarlijk wordt voor ons mensen, dan trekken we gewoon de stekker eruit.

In de praktijk van alledag zit AI niet in ruimteschepen of 'killer robots', maar in de servers van Google, Facebook, YouTube en Amazon. Elke keer als we een zoekopdracht typen in Google, op Facebook iets *liken*, een filmpje op YouTube bekijken of iets zoeken op Amazon, verzamelt die 'allegaagse' AI data over ons. Waar hebben we op geklikt? En vooral: waar belevten we hangeren? Want dat is de ba-

In de alle daagse praktijk zit AI niet in ruimteschepen en killer robots, maar in de servers van Google en Facebook

sis van hun verdienmodel en dat van de aanbieders erachter.

We weten wel dat alles verzameld en verrijkt wordt. Theoretisch. Maar begrijpen we het ook praktisch, als we lekker zitten te browsen, te klik-

ouders, leerlingen en bestuurders in het onderwjs.

Paul Stamijnder neemt het volkomen terecht op voor het (v)mo (O&D, 26 juni). Hij roept op tot een herpositionering en andere naamgeving. Zijn pleidooi voor de waarde van het (v)mo voor de Nederlandse arbeidsmarkt waardeert ik zeer. De route naar verandering van de beeldvorming zie ik anders. Veranderen van naam is niet de oplossing. Dit is net als de oprichting van het (v)mo een tekentafeloplossing. Ik denk dat je de helden, zoals Didi, moet laten zien. Deze helden zijn er meer dan genoeg in het (v)mo. Ik ontmoet ze dagelijks als docent en in mijn werk voor het Heldenbureau. De vraag is: hoe buigen we het verhaal van het (v)mo om?

Zet jongeren en leraren op het podium. Letterlijk elke week een held bij Matthijs aan tafel in *De Wereld Draait Door*. Laat deze helden hun verhaal vertellen. Zij zijn gewoon jongeren en leraren van vlees en bloed. Wel ne men deze helden de verantwoordelijkheid voor hun reis die het (v)mo heeft. De (v)mo-scholen zijn namelijk vaten vol verhalen. Elke dag gaan er dingen mis op scholen. Maar ook iedere dag worden er helden geboren, ontdekken leerlingen hun talenten, kiezen ze de juiste route naar een ambacht en geven docenten leerlinen het juiste zeije op weg naar een diploma.

Deze verhalen vertellen ons ook wat er gebeurt als deze helden niet voor het (v)mo kiezen of docenten er klaar mee zijn. Huizen worden niet gebouwd, internet in de stad ligt plat, fietspaden worden niet aangelegd, meubels worden niet gemaakt, wasmachines worden niet gerepareerd en onze kwetsbare ouderen worden niet meer gewassen en aangekleed. Kortom, ons dagelijks leven ligt plat.

Dus geen tekentafeloplossingen, maar echte helden met echte verhalen!

Bas Schepers is columnist, verhalenmaker en oprichter van het Heldenbureau.